

04. 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile 2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programının Karşılaştırılması¹

Faruk KAYMAN²

Veysel ELKATMIŞ³

APA: Kayman, F. & Elkatmış, V. (2024). 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile 2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programının Karşılaştırılması. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö15), 61-87. DOI: <https://zenodo.org/record/13822842>

Öz

Bu çalışmanın amacı 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile 2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın karşılaştırılması ve değerlendirilmesidir. Bu amaçla yapılan çalışma, hem veri toplama aracı hem de nitel araştırma yöntemi olarak kabul edilen doküman inceleme yöntemiyle yürütülmüştür. Araştırmanın veri kaynağı "2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı" ve "2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı" ile "2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni"dir. Bu veri kaynakları genel ve özel amaçlar, ilk okuma yazma süreçleri, değerler eğitimi, öğrenme alanları (dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma), ölçme ve değerlendirme, bireysel farklılıklara yaklaşım, kazanımlar/öğrenme çıktıları, temalar ve metinler (nitelik, sayı, tür), başlıkları göz önünde bulundurularak betimsel analiz yöntemi ile incelenmiş ve buradan hareketle çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır. Elde edilen bulgulara göre her iki programın da benzer ve farklı yönlerinin olduğu belirlenmiştir. Buna göre her iki programın genel ve özel amaçlar, değerler eğitimi, öğrenme alanları, ölçme ve değerlendirme yöntemleri, bireysel farklılıklara yaklaşım, temalar, ders kitaplarında yer alacak metinlerin özellikleri ve metin sayıları bakımından benzerlikler gösterdiği tespit edilmiştir. Bunun yanında 2024 programında ilk okuma ve yazma sürecinde farklılıklar olduğu, dersin hedefi yerine "öğrenme çıktısı", kazanım yerine "süreç bileşeni" ifadesinin kullanıldığı, kazanım sayısının önemli ölçüde arttığı, tema sayısı önceki programla aynı olmasına rağmen toplam tema sayısında azalma olduğu, temaların sınıf düzeylerine göre isimlendirildiği, her bir tema ve çalışma için ayrılan ders saati sayısının belirlendiği, metin sayısının 1. sınıflar için azaltıldığı, metin türlerinin ise çeşitlendirildiği bulgulanmıştır.

Anahtar kelimeler: Türkiye yüzyılı maarif modeli, Türkçe dersi öğretim programı, değerlendirme,

- ¹ **Beyan (Tez/ Bildiri):** Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Çıkar Çatışması: Bu çalışmada herhangi bir çıkar çatışması yoktur.
Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.
Etik İzni: Çalışmada etik kurul izni gerektiren herhangi bir araştırma yapılmamıştır.
Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Benzerlik Raporu: Alındı – Ithenticate / İntihal, Oran: %19
Etik Şikayeti: editor@rumelide.com
Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 07.07.2024-**Kabul Tarihi:** 20.09.2024-**Yayın Tarihi:** 21.09.2024; **DOI:** <https://zenodo.org/record/13822842>
Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
- ² Dr. Öğr. Üyesi, Hakkari Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü/ Assist. Prof. Hakkari University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences Education (Hakkari, Türkiye), farukkayman@gmail.com, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0002-7917-7188>, **ROR ID:** <https://ror.org/oonddb461>, **ISNI:** 0000 0004 0399 336X, **Crossref Funder ID:** 100019082
- ³ Dr, MEB (Kayseri, Türkiye), veysel.elkatmis@gmail.com, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0002-9599-8330>, **ROR ID:** <https://ror.org/oojga9g46>, **ISNI:** 0000 0001 2179 4856, **Crossref Funder ID:** 501100013898

karşılaştırma.

Comparison of 2019 Turkish Lesson Curriculum and 2024 Primary School Turkish Lesson Curriculum⁴

Abstract

The aim of this study is to compare and evaluate the 2019 Turkish Lesson Curriculum with the 2024 Primary School Turkish Lesson Curriculum. For this purpose, the study was carried out with the document review method, which is considered both a data collection method and a qualitative research method. The data sources for the research are the "2019 Turkish Lesson Teaching Curriculum", the "2024 Primary School Turkish Lesson Teaching Curriculum", and the "2024 Turkey Century Education Model Common Text". These data sources include general and specific purposes, initial literacy processes, values education, learning areas (listening/watching, speaking, reading, writing), assesment and evaluation, approach to individual differences, achievements/learning outcomes, themes and texts (qualities, numbers, genres) were examined with the descriptive analysis method, taking into account the titles, and various findings were determined based on this. Various findings were identified based on this examination. According to the findings, both curricula have similarities and differences. It was determined that both curricula show similarities in terms of general and specific objectives, values education, learning areas, assesment and evaluation methods, approach to individual differences, themes, and the features and number of texts to be included in textbooks. In addition, there are differences in the initial reading and writing process in the 2024 program. The expressions "learning outcome" is used instead of the goal of the lesson and "process component" is used instead of achievements. The number of achievements has increased significantly. Although the number of themes is the same as the previous program there is a decrease in the total number of themes. It was found that the themes were named according to their grade levels and the number of lessons hours allocated for each theme and study was determined, the number of texts was reduced for first graders, and text types were diversified.

Keywords: Türkiye Century Education Model, Turkish lesson teaching curriculum, evaluation, comparison.

⁴ **Statement (Thesis / Paper):** It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest in this study.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Ethics Approval: No research requiring ethics committee permission was conducted in the study.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received – Ithenticatge, Rate: 19%

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, Article Registration Date: 07.07.2024-Acceptance Date: 20.09.2024-Publication Date: 21.09.2024; **DOI:** <https://zenodo.org/record/13822842>

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

Giriş

Giderek ivme kazanan küreselleşme ile birlikte dünyada toplumsal, kültürel, ekonomik ve siyasal değişimler yaşanmaktadır. Bu değişimler insanların yaşam şekillerine, beklentilerine, becerilerine ve ihtiyaçlarına yansımaktadır. Eğitim ve öğretim faaliyetleri insanların bu ihtiyaçlarına cevap vermek durumundadır. Birey ve toplum, varlığını devam ettirebilmek için yaşadığı çağa ayak uydurmak zorundadır. Bu nedenle toplumun gelişmesi için bireyin iyi bir eğitim alması gerekmektedir. Zamanın gereklerine, değerlerine ve hedeflerine uygun bir öğretim programı, bireyin içinde yaşadığı yüzyıla uyum sağlamasını böylece toplumun istenilen doğrultuda yönlendirilmesini temin etmek için oldukça önemlidir. Bu nedenle ülkeler bazı dönemlerde eğitim sistemlerinde yenilenmeye ya da değişime gitmektedirler. Eğitim sisteminin yenilenmesi ya da değişmesi eğitim faaliyetlerinin kılavuzu niteliğinde olan eğitim/öğretim programlarının da güncellenmesini veya değiştirilmesini beraberinde getirebilmektedir.

Eğitim/öğretim programı çocukların ve gençlerin yetişkinlik dönemlerinde her açıdan yetişkin birey olabilmeleri ve bu dönemde yapmaları gerekenleri yapabilme becerisi geliştirmeleri için lazım olan şeylerin bütünü olarak ifade edilmektedir (Bobbit, 2017). Kılınç ve Yenen'e (2020) göre öğretim programları bireyin hayatını daha iyi bir şekilde sürdürebilmesi için ihtiyacı olan bilgi ve becerileri kazanabilmesi amacıyla planlanmaktadır. Bu nedenle birey ve toplumun gelişmesi ve korunması için nitelikli ve güncel eğitim öğretim programlarına ihtiyaç duyulmaktadır (Özdemir, 2009). Özbay'a (1997) göre dünya üzerindeki hızlı değişime paralel olarak eğitim/öğretim programlarının da güncellenmesi ve bu değişimlere ayak uydurarak değişmesi gerekmektedir.

Öğrenme süreçlerini gündelik hayatla bağdaştırabilmek, toplumsal ve bireysel becerileri geliştirebilmek, analitik ve eleştirel düşünebilmek, olaylar ve olgular karşısında soyut yaklaşımlarda bulunabilmek adına öğretim programı geliştirme çalışmaları yapılmaktadır. Ülkemizde de Cumhuriyet döneminde Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın ilki 1924 tarihinde hazırlanmış (Balcı, Coşkun ve Tamer, 2012), bu tarihten sonra Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda birçok defa güncelleme veya tamamen değişiklik yapılmıştır (Yeşiltaş, Karafilik ve Bakar, 2019). Son olarak 2024 yılında Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda reform yapılmıştır. Bu reform 2004 yılında yapılan reformdan sonraki en kapsamlı ikinci reformdur denilebilir (Akpınar ve Köksalan, 2024).

Türkçe dersi anlama ve anlatma becerilerine yönelik bir ders olması hasebiyle diğer derslerle de doğrudan ilişkilidir. Çünkü Türkçe dersinde kazanılan anlama ve anlatma kabiliyeti ile diğer derslerdeki anlatılar daha iyi anlaşılabilenkte ya da yazma ve konuşma becerisi ile öğrenci kendini ifade edebilmektedir. Bu nedenle Türkçe dersi okullarda öğretimin temelini oluşturmaktadır (Demirel, 2004). Dolayısıyla Türkçe dersine yönelik bir değişim diğer derslere de yansiyabilmektedir. Demirel (1992) Türkçe dersine yönelik yapılan program geliştirme çalışmalarını ülke için umut verici olarak gördüğünü ifade etmektedir. Akpınar ve Köksalan'a (2024) göre Türk Eğitim Sistemi (TES) iki asırdır bir model arayışındadır ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli bu arayışın bir tezahürü olarak görülmektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde öğretim ortamlarından öğretim materyallerine, ölçme-değerlendirmeden öğretim programlarının geliştirilmesine kadar oldukça kapsamlı bir değişiklik yapılmasının hedeflendiği anlaşılmaktadır.

Hem diğer derslerle olan ilişkisi hem de birey ve toplumun millî benliğini koruması ayrıca millî kültürün aktarılması hususundaki rolü bakımında önemi yadsınamayacak olan Türkçe dersinin temel çerçevesini oluşturan öğretim programının incelenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir (Yeşiltaş, Karafilik ve

Bakar, 2019; Kalaycı ve Yıldırım, 2020). Çünkü öğretim programlarının incelenmesi ve değerlendirilmesi, programlara dair bildirimler sağlayacak ve programın verimliliği ve kalitesine ilişkin bilgi sunacaktır (Duman, 2004). Bunun yanında öğretim programlarının incelenmesi sonucu elde edilen verilerle programın geliştirilmesi, oluşabilecek sorunların tespit edilip sorunlara çözüm bulunabilmesi, programın çıktılarını hakkında yorum yapılabilmesi ve yargıya ulaşılabilmesi için gereklidir (Ünal, Coştu ve Karataş, 2004; Bal, 2008; Özdemir, 2009; Sönmez ve Alacapınar, 2015; Ültanır, 2016).

Literatürde Türkçe dersi öğretim programlarının incelenmesi ve değerlendirilmesine yönelik birçok araştırmaya rastlamak mümkündür. Özellikle en kapsamlı reformun yapıldığı 2005 programı ve sonrasında yayımlanan programların araştırmacıların ilgi odağı olduğu görülmektedir. Örneğin Epçaçan ve Erzen (2008) öğretmenlerin ilköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı hakkındaki düşüncelerini tespit etmeye çalışmışlardır. Aynı şekilde Durukan'ın (2013) 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı kazanımlarına ilişkin öğretmen görüşlerini tespit etmeye yönelik çalışma yaptığı görülmektedir. Yangın (2005) çalışmasında 2005 Türkçe dersi programı ile 1981 ve 2000 programlarını karşılaştırmıştır. Altunkeser ve Coşkun (2018) çalışmalarında 2009 ve 2015 yılı öğretim programlarının karşılaştırmasını yapmışlardır. Belet Boyacı ve Güner Özer (2019) çalışmalarında 2005, 2015, 2017 ve 2019 yılı öğretim programlarını 21. yy becerileri açısından incelemişlerdir. Kaya ve Aydın (2024) çalışmalarında 2019 ve 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nı karşılaştırmalı olarak incelemişlerdir. Bu çalışmada programların benzer ve farklı yönlerini neler olduğu tespit edilerek açıklanmıştır. Aynı şekilde Memiş ve Kalyoncu (2024) tarafından yapılan çalışmada da 2024 ve 2019 programlarının karşılaştırılmıştır. Çalışmada öncelikle programlardaki ortak unsurlar karşılaştırılmıştır. Sonrasında ise 2024 programının getirmiş olduğu yeniliklerin tanıtımı yapılmıştır. Türkçe dersi öğretim programlarının incelenmesi ve değerlendirilmesine, karşılaştırmalı analizinin yapılmasına, bağlam-girdi-süreç-ürün modeli bağlamında ele alınmasına, kazanımların analizine, genel amaçlar ve beceriler bağlamında değerlendirilmesine yönelik birçok çalışmaya rastlamak mümkündür (Balci, Coşkun ve Tamer, 2012; Kultubay, 2015; İşeri ve Baştuğ, 2016; Aydın, 2017; Bağcı Ayrancı ve Mutlu, 2017; Kurudayıoğlu ve Soysal, 2019; Büyükalın Filiz ve Yıldırım, 2019; Kaplan ve Demir, 2023; Akpınar ve Köksalan, 2024). Ancak, çalışmanın kapsamını genişletmemek adına tüm çalışmalara burada yer verilmemiştir. Yapılan literatür taramasında 2024 yılı İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı ile ilgili herhangi bir değerlendirme ve inceleme çalışmasına rastlanmamıştır. Bu bakımdan çalışmanın literatürde bir boşluğu dolduracağı, Türkçe öğretmenleri ile sınıf öğretmenlerine, alanda çalışma yapacak araştırmacılara ve Millî Eğitim Bakanlığı program geliştirme çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı (2019 TDÖP) ile 2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın (2024 TDÖP) karşılaştırılması ve değerlendirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

- 2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı, 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndan hangi yönleri ile ayrılmaktadır?
- 2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı ile 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın benzer yönleri nelerdir?
- 2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı ne tür yenilikler getirmektedir?

Yöntem

Araştırmanın modeli

Bu çalışmada Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan 2019 TDÖP ile 2024 İlkokul TDÖP, doküman incelemesi yöntemine göre incelenmiştir. Nitel araştırmalarda doküman incelemesi hem veri toplama aracı hem de tek başına bir araştırma yöntemi olarak kabul edilmektedir. Doküman incelemesi yönteminde araştırma yapılan olgu ile ilgili bilgi içeren yazılı materyallerin analizi yapılarak bulunan sonuçlar nitel ya da nicel olarak rapor edilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Veri Kaynağı

Çalışmada Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2019 yılında yayımlanan “Türkçe Dersi Öğretim Programı”, 2024 yılında yayımlanan “İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı” ve “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni” veri kaynağı olarak ele alınıp analiz edilmiştir. Çalışmada incelenen üç doküman da Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının resmî internet sitesinden elde edilerek incelenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının resmi internet sitesinden edinilen 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı (MEB, 2019), 2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı (MEB, 2024a) ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni (MEB, 2024b) doküman incelemesi tekniğı ile analiz edilmiştir.

Çalışmada araştırmacılar öncelikle programların hangi başlıklara göre inceleneceğini belirlemişlerdir. Buna göre programların genel ve özel amaçlar, ilk okuma yazma süreçleri, değerler eğitimi, öğrenme alanları (dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma), ölçme ve değerlendirme, bireysel farklılıklara yaklaşım, kazanımlar/öğrenme çıktıları, temalar ve metinler (nitelik, sayı, tür), açısından incelenmesine karar verilmiştir. Ardından Türkçe dersi öğretim programları ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni araştırmacılar tarafından ayrı ayrı incelenmiştir. İncelemeler esnasında adı geçen başlıklara göre notlar alınmıştır. Elde edilen bu notlar benzerlik ve farklılıklarına göre karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

Araştırmacılar veri kaynaklarını oluşturan dokümanları analiz ederken betimsel analiz yöntemini kullanmışlardır. Buna göre dokümanlar araştırmanın soruları doğrultusunda önceden belirlenen başlıklara göre sınıflandırılır, özetlenir ve yorumlanır. Ardından karşılaştırma ve neden-sonuç ilişkisi kurma yoluna gidilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu araştırmada da verilerden elde edilen bulgular öncelikle araştırmacılar tarafından önceden belirlenmiş başlıklara göre tablolaştırılmış, her tablo kendi altında yorumlanmış, daha sonra karşılaştırmalar yapılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirliğı sağlamak için tarafsız olunması oldukça önemlidir. Bunun için araştırmacının çeşitleme yöntemlerine ya da bazı teyit yöntemlerine başvurması gerekebilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu çalışmada da geçerliliğın sağlanması için araştırmacılar üzerinde çalışılan dokümanları birbirinden bağımsız şekilde analiz etmiş daha sonra analiz sonuçlarında fikir birliğı sağlanan maddeler bulgulara eklenmiştir. Son olarak meslektaş teyidi sağlamak adına bulguların

hususlar Türkçe öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği bölümlerinde görev yapan 2 öğretim üyesinin görüşüne sunulmuş, bu görüşler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Çalışmada geçerlik ve güvenilirliği sağlamak için yapılan bir diğer yöntem de bulguların teyit edilebilmesi için farklı zaman dilimlerinde incelenen dokümanlara geri gidilmiş ve bulguların tutarlılığı gözden geçirilmiştir. Geçerlik ve güvenilirliği sağlamak için başvuru bir diğer adım da veri kaynağının açık bir biçimde tanımlanması ve verilerin nasıl analiz edildiği ile ilgilidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu çalışmada da araştırmaya konu olan dokümanların neler olduğu ve temin edildikleri kaynaklar ve analiz yöntemleri ilgili başlıklar altında açıklanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde 2019 TDÖP ile 2024 TDÖP, ilgili programlarda yer alan bazı başlıklar altında karşılaştırılmıştır. Başlıklara geçmeden önce birkaç genel değerlendirme yapmanın faydalı olacağı düşünülmektedir.

Buna göre 2019 TDÖP 1. sınıftan 8. sınıfa kadar bir bütün olarak düşünülerek hazırlanmışken 2024 TDÖP ise 1-4. sınıflar (ilkokul) ve 5-8. sınıflar (ortaokul) olarak ayrı ayrı hazırlanmıştır. Bu nedenle 2024 TDÖP'te daha ayrıntılı bilgilere ve açıklamalara yer verildiği görülmektedir.

Programda Erdem-Değer-Eylem (EDE) modeli üzerinde durulduğu görülmektedir. Öğrencilerin olumlu değerleri ve erdemleri benimseyip günlük yaşamlarında eyleme dökmelerini amaçlayan bu modelde teorik bilgi ile pratiği birleştirerek değerlerin içselleştirilmesi ve davranışa dönüştürülmesi hedeflenmektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde (ÖPOM) EDE modeliyle "eylemlerden değerlere, değerlerden erdemli insana, erdemli insandan ise nihai hedef olan 'Huzurlu Aile ve Toplum' ile 'Yaşanabilir Çevrede Huzurlu İnsan'a ulaşma'nın hedeflendiği ifade edilmektedir (MEB, 2024b).

Ayrıca program sonunda ölçme ve değerlendirme çalışmaları sırasında kullanılacak bazı formlara yer verilmiştir. Öğretmenlere ve eğitimcilere pratik ve standart araçlar sunarak öğrencilerin öğrenme süreçlerini ve kazanımlarını objektif ve sistematik bir şekilde değerlendirmelerine olanak tanınması bakımından program sonuna eklenen bu formların önemli olduğu düşünülmektedir.

Programların (1-4. Sınıflar) Genel ve Özel Amaçlar Açısından Karşılaştırılması

2019 TDÖP'te "Öğretim Programlarının Perspektifi" başlığı altında eğitim sisteminin temel amacının "değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmek" (MEB, 2019: 4) olduğu belirtilmiştir. Bu, eğitim yaklaşımının, öğrencilerin sadece akademik bilgi edinmesini değil, aynı zamanda etik ve kültürel değerlerle donanmış, yetkin bireyler olarak yetişmesini hedeflediğini göstermektedir. 2024 TDÖP'te ise "Dil becerileri olan dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma ile 'Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli' içerisinde yer alan beceriler, eğilimler, değerler ve okuryazarlıklar bir bütün olarak harmanlanmıştır. Böylelikle yalnızca medeniyete uyum sağlayan bir nesil değil, etkin olarak medeniyet kurucusu ve geliştiricisi bilge nesiller yetiştirmeyi hedefleyen eğitim yaklaşımımız doğrultusunda ahlaklı, erdemli, milleti ve insanlık için iyi, doğru, faydalı ve güzel olanı yapmayı ideal edinmiş öğrenci profili modeline destek sağlamak hedeflenmiştir." (MEB, 2024a: 4) denilmektedir. Buna göre 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, dil becerilerinin (dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma) "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" ile bütünleştirildiği belirtilmiştir. Bu model, öğrencilere sadece medeniyete uyum sağlama becerisi kazandırmakla kalmayıp aynı zamanda

medeniyet kurucusu ve geliştiricisi olabilecek bilge nesiller yetiştirmeyi amaçlayan bir eğitim yaklaşımını benimsemektedir. Bu kapsamda öğrencilerin ahlaklı, erdemli, millet ve insanlık için iyi, doğru, faydalı ve güzel olanı yapmayı ideal edinen bireyler olarak gelişmeleri hedeflenmektedir.

2019 ve 2024 programlarının özel amaçlar bölümü incelendiğinde her iki programın da Türk eğitim sisteminde dil becerilerinin önemini ve bütüncül bir eğitim yaklaşımını vurguladığı, farklı modeller ve yaklaşımlar benimsenerek belirlenen hedeflere ulaşmanın amaçlandığı görülmektedir. 2019 programı temel dil becerilerinin yanı sıra tematik bir yaklaşım ile öğrencilerin bilişsel gelişimine odaklanmakta, 2024 programı ise daha yenilikçi ve medeniyet kurucusu nesiller yetiştirmeyi amaçlayan bir model sunmaktadır.

2019 ve 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde belirtilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır. Bu programlarda yer verilen ve öğrencilere kazandırılması hedeflenen özel amaçlar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. 2019 ve 2024 TDÖP'in Özel Amaçlar Bakımından Karşılaştırılması

Kriterler	2019 Programı	2024 Programı	Benzerlikler	Farklılıklar
Dinleme/İzleme, Konuşma, Okuma ve Yazma Becerileri	Dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi	Dört temel dil becerisini (dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma) geliştirmeleri	Her iki programda da bu dört temel dil becerisinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.	-
Türkçeyi Bilinçli, Doğru, Etkili Kullanma	Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarının sağlanması	Türkçeyi bilinçli, doğru, etkili ve üretken kullanarak dil bilinci ve zevkine ulaşmaları	Türkçeyi bilinçli, doğru kullanma vurgusu her iki programda da mevcuttur.	2019 programında "özenli" kullanma; 2024 programında "üretken" kullanma vurgusu yapılmıştır.
Söz Varlığını Zenginleştirme	Okuduğu, dinlediği/izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşma	Söz varlıklarını zenginleştirmeleri	Söz varlığını zenginleştirme her iki programda da amaçlanmıştır.	-
Okuma Yazma Sevgisi ve Alışkanlığı Kazanma	Okuma yazma sevgisi ve alışkanlığını kazanmalarının sağlanması	Okuma yazmaya karşı olumlu tutum geliştirmeleri	-	2019 programında sevgi ve alışkanlık kazandırma, 2024'te olumlu tutum geliştirme
Duygu, Düşünce ve Hayal Dünyasını Geliştirme	Duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerinin sağlanması	-	-	2019 programında vurgulanmış, 2024 programında yoktur.
Sözlü ve Yazılı İfade Becerileri	Duygu ve düşünceleri ile bir konudaki görüşlerini veya tezini sözlü ve yazılı	-	-	2019 programında vurgulanmış,

	olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmelerinin sağlanması			2024 programında yoktur.
Bilgiyi Araştırma ve Kullanma	Bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihinde yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi	Bilginin kaynağını ve doğruluğunu sorgulayarak bilgiye ulaşma, bilgiyi düzenleme ve kullanma becerisini geliştirmeleri	Bilgiyi araştırma, kullanma becerilerinin geliştirilmesi her iki programda da vurgulanmıştır.	—
Eleştirel Düşünme	Okuduklarını anlayarak eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmelerinin ve sorgulamalarının sağlanması	Bilginin kaynağını ve doğruluğunu sorgulama	Eleştirel düşünme ve sorgulama becerisi her iki programda da vurgulanmıştır.	—
Değerler Eğitimi	Millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel, sosyal değerlere önem vermelerinin sağlanması, millî duygu ve düşüncelerinin güçlendirilmesi	Millî, manevi, ahlaki, tarihi, kültürel ve sosyal değerleri içselleştirmeleri, millî duygu ve düşüncelerini güçlendirmeleri	Millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel ve sosyal değerlere önem verilmesi ve bu değerlerin güçlendirilmesi her iki programda da vurgulanmıştır.	—
Estetik ve Sanatsal Değerler	Türk ve dünya kültür ve sanatına ait eserler aracılığıyla estetik ve sanatsal değerleri fark etmelerinin ve benimsemelerinin sağlanması	Türk, dünya kültür ve sanat eserleri aracılığıyla estetik ve sanatsal değerleri fark etmeleri ve benimsemeleri	Estetik ve sanatsal değerlerin fark edilmesi ve benimsenmesi her iki programda da vurgulanmıştır.	—
İlk Okuma Yazma Becerileri	—	İlk okuma yazma becerilerini kazanmaları	—	2024 programında vurgulanmış, 2019 programında yoktur.
Akademik ve Sosyal Yaşam Kolaylığı	—	Akademik ve sosyal yaşamını kolaylaştıracak nitelikte temel dil becerilerini edinmeleri	—	2024 programında vurgulanmış, 2019 programında yoktur.
Değerler, Eğilimler ve Beceri Gelişimi	—	Dil becerilerini değer, eğilim ve diğer beceriler bağlamında bütüncül olarak geliştirmeleri	—	2024 programında vurgulanmış, 2019 programında yoktur.
Bilgi ve Deneyim Kullanımı	—	Bilgi ve deneyimlerini işe koşarak dört temel dil becerisini geliştirmeleri	—	2024 programında vurgulanmış, 2019 programında yoktur.

Tablo 1 incelendiğinde, her iki programın çeşitli benzerlik ve farklılıklarının olduğu görülmektedir.

Benzerlikler, Türkçe eğitiminin temel hedeflerinde ortak noktaların olduğunu, farklılıklar ise her iki metnin farklı vurgu ve önceliklere sahip olduğunu göstermektedir.

Programların İlk Okuma Yazma Öğretim Süreci Açısından Karşılaştırılması

2019 Programında ilk okuma yazma öğretimi sürecinde “Ses Esaslı İlk Okuma Yazma Öğretimi”nin benimsendiği vurgulanmıştır (MEB, 2019). “Ses Esaslı İlk Okuma Yazma Öğretimi” ile öğrencilere temel okuma ve yazma becerilerinin kazandırılması amaçlanmıştır. Programa göre bu süreçte, öğrencilerin harfleri tanınması, doğru seslendirmesi ve yazması sağlanır. Ayrıca, okuma-yazma etkinlikleriyle öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerinin geliştirilmesine odaklanılır. Program, öğrencilere eğitici ve eğlenceli etkinliklerle okuma yazma sürecini sevdirmeyi hedefler. Öğretmenlerin, öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak çeşitli materyal ve yöntemlerle okuma yazma öğretimini planlaması ve uygulaması teşvik edilir. 2019 TDÖP’e göre ilk okuma yazma öğretimi sürecinde aşağıdaki harflerin ve harf gruplarının sırası gözetilerek öğretim yapılmalıdır:

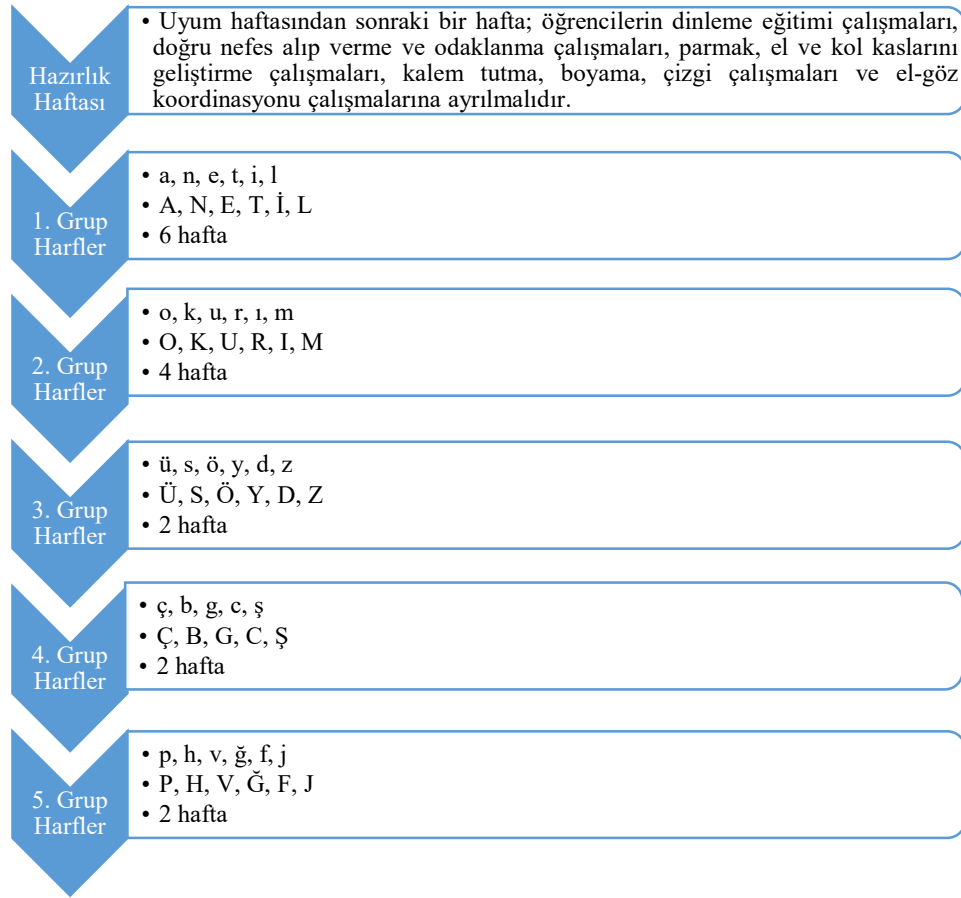
Tablo 2. Dik Temel Yazı Harf Grupları

1. Grup	e, l, a, k, i, n	E, L, A, K, İ, N
2. Grup	o, m, u, t, ü, y	O, M, U, T, Ü, Y
3. Grup	ö, r, ı, d, s, b	Ö, R, İ, D, S, B
4. Grup	z, ç, g, ş, c, p	Z, Ç, G, Ş, C, P
5. Grup	h, v, ğ, f, j	H, V, Ğ, F, J

2019 programında ilk okuma yazma öğretimi sürecinde bu harflerin ve harf gruplarının neden bu sıralamaya göre öğretilmesi gerektiğine değinilmemiştir. Ayrıca programda yazı defterinin özellikleri belirtilmekte, defterin dört çizgi ve üç aralıktan oluşan bir yapıya sahip olması ve satır aralıklarının 4 5 4 oranında ve en az 1,3 cm genişliğinde olması gerektiği vurgulanmaktadır.

2024 programında “Ses Esaslı İlk Okuma Yazma Öğretimi” süreciyle ilgili daha detaylı bilgilere yer verildiği söylenebilir. Programda harf gruplarından bahsedilirken bu grupların öğretimi için öngörülen süreler de belirtilmiştir. Bunun yanında harflerin ve harf gruplarının öğretim sırası değişmiş, harflerin öğretim sırası belirlenirken nasıl bir yol izlendiği şöyle ifade edilmiştir: “Harf gruplarının oluşturulmasında kolay sesletim, kullanım sıklığı, yazım kolaylığı, sözcük üretimi, harflerin sesleri ve formları dikkate alınmıştır.” (MEB, 2024a: 7). 2019 programından farklı olarak, programda öğrencilerin yazı yazarken nasıl bir fiziksel durum içinde olmaları gerektiği görsellerle açıklanmıştır. Bunun yanında okuma yazma öğretimi sürecinde kullanılacak yazı defterinin, üç çizgi ve iki aralıktan oluşması gerektiği belirtilmiştir. Yazı yazılacak alanın satır aralıklarının 1 cm genişliğinde olması, satır dizgesindeki iki çizginin yatay kesintili bir kılavuz çizgisi ile tam ortadan ayrılması ve bu ayrımın 0,5 cm boşluk bırakılarak yapılması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca, iki satır dizgesi arasında 1 cm boşluk bırakılması gerektiği ifade edilmiştir.

2024 programına göre ilk okuma yazma süreci, harf grupları ve öngörülen süreler Şekil 1’de verilmiştir:

Şekil 1. İlk Okuma Yazma Süreci, Harf Grupları Ve Öngörülen Süreler

Programların (1-4. Sınıflar) Değerler Eğitimi Açısından Karşılaştırılması

2019 TDÖP'te "Değerlerimiz" başlığı altında eğitim sisteminin temel değerleri ve bu değerlerin öğretim programlarına nasıl entegre edildiği açıklanmaktadır. Eğitim sistemi, bireylerin uygun ahlaki kararlar alabilme ve bunu davranışlarına yansıtabilme yetkinliğini kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu değerler, ayrı bir program veya ünite olarak değil, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır. "Adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik" gibi "kök değerler" eğitim sürecinde ele alınmaktadır. 2024 TDÖP'te ise değerler ayrı bir başlık altında ele alınmamış, bu değerler "İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Sınıf Düzeylerine Ait Temalar" başlığı altında temalarla ilgili açıklamalar incelenerek ortaya çıkarılmıştır. Buna göre 2024 TDÖP'te yer alan değerler şunlardır: "Adalet, çalışkanlık, dostluk, dürüstlük, estetik, mahremiyet, merhamet, mütevazılık, özgürlük, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik".

Böylelikle 2019 TDÖP'te 10 değer, 2024 TDÖP'te ise 13 değer yer almıştır. 2019 TDÖP'te yer alan "öz denetim, sabır, yardımseverlik" değerlerine 2024 TDÖP'te yer verilmediği; 2024 TDÖP'e "çalışkanlık, estetik, mahremiyet, merhamet, mütevazılık, özgürlük" değerlerinin eklendiği görülmektedir. 2024 TDÖP'teki bir diğer değişiklik hangi temalarda hangi değerlere yer verileceği ile ilgilidir.

Programların (1-4. Sınıflar) Öğrenme Alanları Açısından Karşılaştırılması

2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme alanları, dil becerilerinin farklı yönlerini kapsayan bir yapı içerisinde ele alınır. Bu programda öğrenme alanları, *dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma* becerilerini içerecek şekilde düzenlenmiştir. Okuma öğrenme alanı kendi içinde *okumaya hazırlık, akıcı okuma, anlama* alt başlıklarından oluşmaktadır. Her bir öğrenme alanı, öğrencilerin dil yetkinliklerini geliştirmeyi hedefleyen çeşitli kazanımlarla desteklenir. Öğrenme alanları, öğrencilerin bu becerileri geliştirirken aynı zamanda eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcı düşünme gibi üst düzey bilişsel becerilerini de destekler. Program, tematik bir yaklaşımla hazırlanmış olup, öğrencilerin okuma ve yazma becerilerini metin içi, metin dışı ve metinler arası okuma yoluyla geliştirmelerine yönelik kazanımları içerir. Bu yapı, dil becerilerinin yanı sıra öğrencilerin millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel ve sosyal değerlere önem vermelerini, millî duygu ve düşüncelerini güçlendirmelerini amaçlar. Ayrıca, öğrencilerin estetik ve sanatsal değerlere duyarlılık kazanmalarını da hedefler. Öğrenme alanlarının bu şekilde yapılandırılması, öğrencilerin dört temel dil becerisini bir bütün olarak geliştirmelerine olanak tanırken aynı zamanda bu becerileri günlük yaşamda etkili ve bilinçli bir şekilde kullanmalarını sağlar. 2024 TDÖP'te aynı öğrenme alanlarının yer aldığı görülmektedir. Bu öğrenme alanları "alan becerileri" şeklinde ve "İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın Yapısı" ile "İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Sınıf Düzeylerine Ait Temalar" başlıkları altında geçmektedir.

Bunun yanında 2019 TDÖP'te Türkiye Yetkinlikler Çerçevesi (TYÇ) kapsamında bazı yetkinlikler yer almaktadır. Bu çerçeve, dil becerilerinin geliştirilmesini, öğrencilerin akademik ve sosyal yaşamlarını kolaylaştıracak temel yetkinlikleri edinmelerini amaçlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme ve bilgiye erişim gibi becerilerinin geliştirilmesi de vurgulanmaktadır. Programda, TYÇ ile uyumlu olarak öğrencilere kazandırılması hedeflenen yetkinlikler şunlardır: "Ana dilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim / teknolojiye temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade." Öğretim programı, TYÇ'ye dayalı olarak yapılandırılmış ve bu çerçevenin eğitimdeki uygulamalarına yer verilmiştir. 2024 TDÖP'te ise TYÇ'ye değinilmediği ve yetkinliklerle ilgili herhangi bir açıklamanın yer almadığı görülmektedir.

Programların (1-4. Sınıflar) Ölçme ve Değerlendirme Açısından Karşılaştırılması

2019 TDÖP'te ölçme ve değerlendirmeden iki ayrı başlık altında bahsedilmiştir. Buna göre her birey benzersiz olduğundan öğretim programlarının ve bunlara bağlı ölçme ve değerlendirme süreçlerinin "herkese uygun" ve "herkes için geçerli ve standart olması" insan doğasına aykırıdır. Bu nedenle, ölçme ve değerlendirme süreçlerinde çeşitlilik ve esneklik esastır. Öğretim programları yol gösterici olmasına rağmen, tüm ölçme ve değerlendirme unsurlarını kapsaması beklenemez. Eğitimde çeşitlilik, birçok iç ve dış dinamikten etkilendiği için ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiği öğretim programlarından ziyade öğretmenlerin ve eğitim uygulayıcılarının yaratıcılığına bağlıdır. Bu noktada, öğretmenlerden özgün ve yaratıcı yaklaşımlar beklenir (MEB, 2019).

Yine bu programda ölçme ve değerlendirme uygulamalarının sürekli olması gerektiği, öğretim öncesi, sırası ve sonunda yapılacak değerlendirmelerin farklı amaçlara hizmet ettiği belirtilmektedir. İlkokul 1-3. sınıflarda süreç ve performans temelli bir yaklaşım benimsenmesi gerektiğine, bu sınıf düzeylerinde bilişsel, psikomotor ve duyuşsal becerilerin değerlendirilmesi için çeşitli formları kullanmanın önemine değinilmektedir. Öğrencilere düzenli ve yapıcı geri bildirim verilmesinin, öz değerlendirme becerisinin

kazandırılmasının ve performans çalışmaları ile projelerin kullanılmasının gerekliliği vurgulanmaktadır. 4-8. sınıflarda ise sürecin yanı sıra sonuç odaklı ölçme ve değerlendirme yaklaşımının benimsenmesi, yazılı sınavların zengin içeriklerle yapılandırılması ve üst düzey bilişsel becerilerin ölçülmesine olanak tanıyacak soruların hazırlanması gerektiği ifade edilmektedir. Ayrıca, dil becerilerinin değerlendirilmesinde öğrenci ürün dosyaları ve elektronik portfolyoların kullanılabilceği belirtilmektedir (MEB, 2019).

2024 TDÖP'te ölçme ve değerlendirme "öğrenme kanıtları" olarak ifade edilmektedir. Programda "ölçme ve değerlendirme" ifadesi de kullanılmakta, bazı yerlerde ise parantez içinde verilmektedir. Ölçme ve değerlendirme anlayışının "İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasına İlişkin Esaslar" ve "Türkçe Öğretim Sürecinin Uygulanmasına İlişkin Esaslar" başlıkları altında birer paragrafta açıklandığı görülmektedir. Buna göre ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin yetenekleri, ihtiyaçları ve özel durumlarına göre çeşitlendirilmelidir. Öğrencilerin bilgi ve becerilerinin değerlendirilmesinde ilgi çekici ve günlük yaşamla ilgili problemler işe koşulmalıdır. Ayrıca, öğrencilere yargılayıcı olmayan ve motive edici geri bildirimler verilmeli ve dijital teknolojiler ile oyunlardan faydalanılmalıdır. Bununla birlikte "ölçme ve değerlendirme, öğrenme-öğretme sürecinin bir parçası olarak ele alınmalıdır. Dört temel dil becerisinin gelişimine uygun ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılmalıdır. Öğrenme-öğretme sürecinde süreç ve sonuç değerlendirmeye dönük araçlarla değerlendirme uygulamaları yapılmalı ve öğrencilerin eksik/ yanlış öğrenmeleri belirlenerek dönüt verilmelidir." (MEB, 2024a). Bunun yanında 2024 ÖPOM'da ayrı bir başlık altında ölçme ve değerlendirmeden geniş bir şekilde bahsedilmiştir.

Yukarıdaki bilgiler ışığında 2019 TDÖP ile 2024 TDÖP arasında ölçme ve değerlendirme yaklaşımları bakımından çeşitli benzerlikler ve farklılıklar olduğu söylenebilir. Bunlar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. 2019-2024 TDÖP'ün Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımlarının Karşılaştırılması

	Programlar
1 Ölçme ve değerlendirmenin sürekli olmasının önemine vurgu yapılır. Öğrencilerin bilgi ve becerilerini ne ölçüde edindiklerini belirlemek için öğretim öncesinde, sırasında ve sonrasında değerlendirme yapılması gerektiği belirtilir.	2019/ 2024
2 Öğrencilere yönelik geri bildirimlerin yapıcı ve motive edici olması gerektiği vurgulanır. Geri bildirimlerin öğrencilerin öğrenme sürecine katkıda bulunması ve onları motive etmesi esastır.	2019/2024
3 Çeşitli ölçme ve değerlendirme araçlarının kullanımı önerilir. Hem süreç hem de performans temelli yaklaşımlar benimsenmiştir.	2019/2024
4 Öğrencilerin sadece bilişsel değil, aynı zamanda psikomotor ve duyuşsal becerilerinin de değerlendirilmesi gerektiği belirtilir.	2019 / 2024
5 Öğrencilere kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu almayı, öğretmeyi ve öz değerlendirme becerilerini geliştirmeyi vurgular. Bu, öğrencilere öz değerlendirme formları vererek ya da belirli sorular sorarak sağlanır.	2019
6 Her bir temada hangi ölçme ve değerlendirme araçlarının kullanılacağına dair daha detaylı açıklamalar bulunur. Bu durum öğretmenler için rehberlik sağlarken değerlendirme süreçlerinin standardizasyonunu da artırır.	2024
7 Özellikle 4-8. sınıflarda yazılı sınavların yapılandırılmasında öğrencilerin üst düzey bilişsel becerilerini kullanmalarını gerektiren maddelerin hazırlanması önerilir. Bu maddelerin, yazılı ve görsel unsurlarla zenginleştirilmesi gerektiği belirtilir.	2024
8 Dijital teknolojilerin ve oyunların kullanımı önerilir. Öğrencilerin değerlendirilmesinde dijital araçların etkin bir şekilde kullanılması gerektiği vurgulanır.	2024

Programların (1-4. Sınıflar) Bireysel Farklılıklara Yaklaşım Açısından Karşılaştırılması

Eğitim öğretim sürecinde bireysel farklılıklara dikkat etmek, her öğrencinin benzersiz yetenekleri, öğrenme hızları, ilgi alanları ve ihtiyaçları olduğunu kabul etmek ve bu doğrultuda eğitim yöntemlerini uyarlamak önem arz etmektedir. Bireysel farklılıklara dikkat eden bir eğitim sistemi, her öğrencinin potansiyelini en üst düzeye çıkarmayı hedefler ve böylece hem bireysel hem de toplumsal gelişime önemli katkılar sağlar.

2019 TDÖP'te farklı öğrenme hızları ve tarzları göz önünde bulundurularak çeşitli öğretim yöntemleri önerilir. Bu sayede, her öğrencinin bireysel öğrenme ihtiyaçlarına uygun öğretim süreçleri planlanır. Öğretim öncesinde, sırasında ve sonrasında yapılan değerlendirmelerle, öğrencilerin bireysel öğrenme ihtiyaçları ve seviyeleri belirlenir. Bu sürekli değerlendirme, öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini tanımlamak ve onlara uygun öğretim stratejileri geliştirmek için kullanılır. Ayrıca öğrencilere, kendi öğrenme süreçlerini değerlendirme ve farkındalık kazanma imkânı tanınır. Bu, öğrencilerin kendi öğrenme sorumluluklarını üstlenmelerini teşvik eder. Öğrencilere, "Bu etkinlikten ne öğrendiniz?" gibi sorular sorularak kendi performanslarını değerlendirmeleri teşvik edilir.

2024 TDÖP'te dijital teknolojiler ve oyun tabanlı öğrenme araçlarının kullanılması teşvik edilir. Bu yöntemler, öğrencilerin bireysel ilgi ve ihtiyaçlarına hitap ederek öğrenme sürecini daha ilgi çekici ve motive edici hale getirir. Bunun yanında program, her bir temada hangi ölçme ve değerlendirme araçlarının kullanılacağına dair ayrıntılı açıklamalar sunar. Bu, öğretmenlerin öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak değerlendirme yapmalarını kolaylaştırır. Öğrencilere verilen geri bildirimlerin yargısal nitelikte olmaması, aksine motive edici olması gerektiği vurgulanır. Bu yaklaşım, öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurarak onların öğrenme süreçlerine olumlu katkıda bulunmayı amaçlar. Ayrıca programda öğrencilerin yeteneklerine, ihtiyaçlarına ve özel durumlarına göre ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin çeşitlendirilmesi gerektiği belirtilir. Bu, her öğrencinin bireysel farklılıklarının dikkate alınmasını ve öğrenme sürecine esneklik kazandırılmasını sağlar. Bununla birlikte 2024 ÖPOM'da Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli program tasarımı bileşenleri içinde "Farklılaştırılmış Öğretim" başlığına yer verilmekte, programla "yarıştıran ve ayırtıran değil bireysel farklılıklara duyarlı, nitelikli bir çeşitliliğin sağlanması"nın hedeflendiği belirtilmektedir. Ayrıca programda yer alan "Zenginleştirme" ve "Destekleme" başlıklarının bu hedefe hizmet ettiği görülmektedir. Buna göre, "zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrenciler için tasarlanmış bir stratejidir. Bu strateji; öğretim programının ötesinde, genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sağlayarak öğrencilerin bilgi ve becerilerini mümkün olan en üst düzeyde geliştirmeyi amaçlar." (MEB, 2024b: 67). Destekleme ise "öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrenciler için içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamındaki uyarlamaları kapsar." (MEB, 2024b: 69).

2019 ve 2024 programlarına bakıldığında her iki program da bireysel farklılıkların önemine vurgu yapmaktadır. 2019 programı, farklı öğrenme hızları ve tarzlarına uygun öğretim yöntemleri ile sürekli değerlendirmeyi ön planda tutarken 2024 programı dijital teknolojiler ve oyun tabanlı öğrenme gibi modern yaklaşımlar ile bireysel farklılıkları ele alır. Her iki program da öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını karşılamayı ve onlara en uygun öğrenme ortamını sağlamayı hedeflemektedir.

Programların (1-4. Sınıflar) Kazanımlar/Süreç Bileşenleri ve Öğrenme Çıktıları Açısından Karşılaştırılması

2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda kazanımlar, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine yönelik hedefler olarak detaylandırılmıştır. Bu kazanımlar, dört temel dil becerisi olan dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma başlıkları altında düzenlenmiştir. Her bir dil becerisi için belirlenen kazanımlar, öğrencilerin seviyelerine göre sınıflandırılmış ve aşamalı olarak karmaşıklığı artırılan hedefler şeklinde sunulmuştur. Kazanımların uygulanması sırasında göz önünde bulundurulması gereken noktalar, ilgili kazanımların altında açıklama olarak verilmiştir. Ayrıca, her sınıf düzeyine özgü dikkat edilmesi gereken sınırlamalar da kazanım açıklamalarında belirtilmiştir.

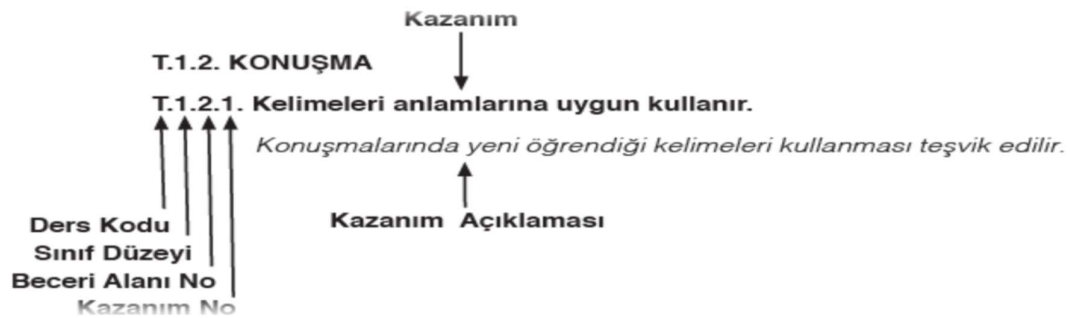
2019 TDÖP'te 1-4. sınıflar seviyesinde kaç kazanıma yer verildiği Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. 2019 TDÖP'te Öğrenme Alanlarına Göre Kazanım Sayıları

Sınıflar	Dinleme/İzleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Toplam
1. Sınıf	11	4	19	13	47
2. Sınıf	9	4	19	14	46
3. Sınıf	13	6	28	17	64
4. Sınıf	13	6	37	22	78
Toplam	46	20	103	66	235

Tablo 4'e göre dinleme/izleme alanında 46, konuşma alanında 20, okuma alanında 103, yazma alanında 66 kazanıma yer verilmiştir. En çok kazanımın okuma, en az kazanımın konuşma becerisi alanında olduğu görülmektedir.

2019 TDÖP'te kazanımların yapısına Şekil 2'de yer verilmiştir (MEB, 2019: 19):

Şekil 2. 2019 TDÖP'te Kazanımların Yapısı

2024 TDÖP'te dersin hedefleri yerine “öğrenme çıktısı”, öğrenme çıktısı altında yer alan kazanımlar ise “süreç bileşeni” olarak ifade edilmektedir. 2024 ÖPOM'da öğrenme çıktısı ve süreç bileşenlerinin yapılandırılma süreci şöyle ifade edilmektedir:

“Öğretim programlarının öğrenme çıktıları belirlenirken dersin ünitesine/temasına/öğrenme alanına ait içerik çerçevesi ile hangi alan becerileri ya da kavramsal becerilerin süreç bileşenleri ile birlikte etkinliğe dönüştürüleceğine karar verilmiştir. Becerilere ait süreç bileşenleri, ilgili ünite/tema/öğrenme

alanı kapsamındaki bilgi kümesiyle birleştirilerek öğrenme çıktılarının süreç bileşenlerini oluşturmak üzere öğretim programlarında yeniden ifade edilir. Süreç bileşenleri yapılandırılırken konu ve bilginin yapısı, sınıf düzeyi ve öğrencilerin özellikleri dikkate alınmıştır. Bu yönüyle öğrenme çıktıları süreç temellidir; öğrencilerin bütüncül gelişimini, süreçteki ilerlemesini nitelik ve nicelik kapsamında ölçülebilir kılmaktadır. Öğrenme çıktılarının programın konuları kapsamında dikey ve yatay olarak düzeye uygunluk, ön koşulluluk ve karmaşıklık açısından bağlantılı olmasına önem verilmiştir. Öğrenme çıktıları, öğretim programlarının genel amaçları ve ilgili dersin öğretim programının özel amaçları ile tutarlı bir şekilde belirlenmiştir. Bu çerçevede belirlenen öğrenme çıktıları, gözlenebilir ve ölçülebilir eylemler olarak ifade edilmiştir.” (MEB, 2024b: 49).

2024 TDÖP’te 1-4. sınıflar seviyesinde yer verilen öğrenme çıktısı ve süreç bileşenlerinin dağılımı Tablo 5 ve Tablo 6’da sunulmuştur:

Tablo 5. 2024 TDÖP’te 1-4. Sınıflar Öğrenme Çıktısı Dağılımı

Sınıflar	Dinleme/İzleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Toplam
1. Sınıf	4	4	5	4	17
2. Sınıf	5	5	5	5	20
3. Sınıf	5	5	5	5	20
4. Sınıf	5	5	5	5	20
Toplam	19	19	20	19	77

Tablo 5 incelendiğinde 1. sınıfta 17, diğer sınıflarda ise yirmişer öğrenme çıktısına yer verildiği görülmektedir. Öğrenme alanları bağlamında ise öğrenme çıktıları sınıf düzeylerine dengeli bir şekilde dağıtılmıştır.

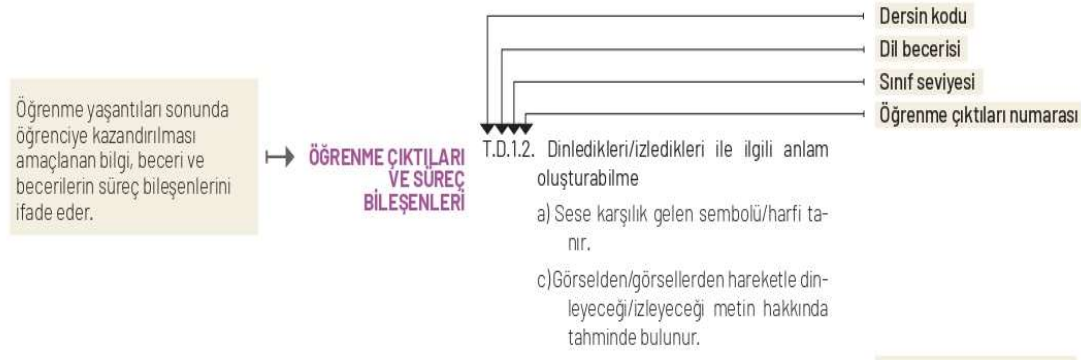
Tablo 6. 2024 TDÖP’te 1-4. Sınıflar Süreç Bileşenleri Dağılımı

Sınıflar	Dinleme/İzleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Toplam
1. Sınıf	21	26	19	34	100
2. Sınıf	20	31	21	34	106
3. Sınıf	26	36	29	38	129
4. Sınıf	26	47	34	46	153
Toplam	93	140	103	152	488

Tablo 6’ya göre 1. sınıfta 100, 2. sınıfta 106, 3. sınıfta 129, 4. sınıfta 153 süreç bileşenine yer verilmiştir. Süreç bileşeni sayısı sınıf seviyesine göre kademeli olarak artmıştır. Öğrenme alanları bağlamında ise en çok süreç bileşeninin yazma, en az süreç bileşeninin dinleme/izleme becerisi alanında olduğu görülmektedir.

Tablo 4, Tablo 5 ve Tablo 6 verilerine göre 2024 programındaki süreç bileşeni (kazanım) sayısı 2019 programına göre iki kat artmıştır.

2024 TDÖP’teki öğrenme çıktısı ve süreç bileşenleri yapısı Şekil 3’te gösterilmiştir (MEB, 2024a: 22):

Şekil 3. 2024 TDÖP'te Öğrenme Çıktısı ve Süreç Bileşenleri Yapısı

Programların (1-4. Sınıflar) Temalar Açısından Karşılaştırılması

2019 TDÖP'te her sınıf düzeyinde 8 temanın işlenmesi gerektiği belirtilmiştir. Bunlardan “Erdemler”, “Millî Kültürümüz” ve “Millî Mücadele ve Atatürk” temaları tüm sınıf seviyelerinde zorunlu kılınmış, diğer beş temanın ise kitap yazarları tarafından belirleneceği ifade edilmiştir (MEB, 2019). Bazı temaların zorunlu kılınıp bazılarının seçiminin yazarların tercihine bırakılması, öğrencilerin zorunlu konularda ortak bir bilgi ve değer seti edinmesini sağlarken öğretmenlere ve ders kitabı yazarlarına seçmeli temalar aracılığıyla programı çeşitlendirme ve zenginleştirme olanağı tanıdığı; bu esneklik sayesinde, programın farklı öğrenci gruplarının ilgi ve ihtiyaçlarına daha iyi cevap vermesine ve öğretim sürecini daha dinamik hale getirmesine yardımcı olduğu söylenebilir. 2019 TDÖP'teki tema dağılımına Tablo 7'de yer verilmiştir:

Tablo 7. 2019 TDÖP'te Sınıf Düzeyine Göre Tema Dağılımı

Temalar	1-4. Sınıflar
Erdemler	Zorunlu
Millî Kültürümüz	Zorunlu
Millî Mücadele ve Atatürk	Zorunlu
Birey ve Toplum	Seçmeli
Okuma Kültürü	Seçmeli
İletişim	Seçmeli
Hak ve Özgürlükler	Seçmeli
Kişisel Gelişim	Seçmeli
Bilim ve Teknoloji	Seçmeli
Sağlık ve Spor	Seçmeli
Zaman ve Mekân	Seçmeli
Duygular	Seçmeli
Doğa ve Evren	Seçmeli
Sanat	Seçmeli
Vatandaşlık	Seçmeli
Çocuk Dünyası	Seçmeli
Toplam: 16	

2024 TDÖP'te de tüm sınıf düzeylerinde 8 temaya yer verilmiştir. “Birinci sınıfın birinci dönemini kapsayan ilk dört tema hariç her temada 5 metin kullanılmalıdır. Birinci sınıfın ilk döneminde her temada 4 dinleme metni kullanılırken diğer sınıf düzeylerinde bu metinlerin 4’ü okuma, 1’i dinleme metnidir. Böylece 1. sınıflarda kitap bütününde toplamda 36, diğer sınıflarda 40 metin kullanılmalıdır.” (MEB, 2024a: 16). Programda her bir tema için 4 haftalık bir sürenin ön görüldüğü belirtilmektedir. Ayrıca 1-2. sınıflar için her iki dönemde hatırlatma ve pekiştirme haftası için onar; 3-4. sınıflar için sekizer saat ayrılmıştır. 1. sınıflarda “Hatırlatma Haftası”, “İlk Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmaları” adı altında geçmektedir. Bunun yanında eğitim öğretim yılı içerisinde kullanılmak üzere okul temelli planlama için 1-2. sınıflarda on altısaat, 3-4. sınıflarda on ikişer saat ayrıldığı görülmektedir (MEB, 2024a). Programa göre, okul temelli planlama okul dışı öğrenme faaliyetleri, araştırma ve gözlem çalışmaları, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar ve okuma çalışmaları gibi çeşitli faaliyetleri kapsamaktadır. Bu faaliyetlerle ilgili planlama zümre öğretmenler kurulu tarafından yapılmalı ve yıllık planlarda belirtilmelidir (MEB, 2024a). 2024 TDÖP’e göre 1-4. sınıf ders kitaplarında yer alması gereken temalar (italik yazılmıştır) ve her bir tema ve çalışma için öngörülen ders saati sayısı Tablo 8’e yansıtılmıştır:

Tablo 8. 2024 TDÖP'te Temaların ve Ders Saati Sayılarının Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımı

1. Sınıf	Ders Saati	2. Sınıf	Ders Saati	3. Sınıf	Ders Saati	4. Sınıf	Ders Saati
İlk Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmaları	10	Hatırlatma Haftası	10	Hatırlatma Haftası	8	Hatırlatma Haftası	8
<i>Güzel Davranışlarımız</i>	38	<i>Değerlerimizle Varız</i>	38	<i>Değerlerimizle Yaşıyoruz</i>	31	<i>Erdemler</i>	31
<i>Mustafa Kemal'den Atatürk'e</i>	38	<i>Atatürk ve Çocuk</i>	38	<i>Atatürk ve Kahramanlarımız</i>	31	<i>Millî Mücadele ve Atatürk</i>	31
<i>Çevremizdeki Yaşam</i>	38	<i>Doğada Neler Oluyor?</i>	38	<i>Doğayı Tanıyoruz</i>	31	<i>Doğa ve İnsan</i>	31
<i>Yol Arkadaşımız Kitaplar</i>	38	<i>Okuma Serüvenimiz</i>	38	<i>Bilgi Hazinemiz</i>	31	<i>Kütüphanemiz</i>	31
Pekiştirme Haftası	10	Pekiştirme Haftası	10	Pekiştirme Haftası	8	Pekiştirme Haftası	8
Hatırlatma Haftası	10	Hatırlatma Haftası	10	Hatırlatma Haftası	8	Hatırlatma Haftası	8
<i>Yeteneklerimizi Keşfediyoruz</i>	38	<i>Yeteneklerimizi Tanıyoruz</i>	38	<i>Yeteneklerimizi Kullanıyoruz</i>	30	<i>Kendimizi Geliştiriyoruz</i>	30
<i>Minik Kâşifler</i>	38	<i>Mucit Çocuk</i>	38	<i>Bilim Yolculuğu</i>	30	<i>Bilim ve Teknoloji</i>	30
<i>Atalarımızın İzleri</i>	38	<i>Kültür Hazinemiz</i>	38	<i>Millî Kültürümüz</i>	30	<i>Geçmişten Geleceğe Mirasımız</i>	30
<i>Sorumluluklarımızın Farkındayız</i>	38	<i>Haklarımızı Biliyoruz</i>	38	<i>Hak ve Sorumluluklarımız</i>	30	<i>Demokratik Yaşam</i>	30
Pekiştirme Haftası	10	Pekiştirme Haftası	10	Pekiştirme Haftası	8	Pekiştirme Haftası	8
Okul Temelli Planlama	16	Okul Temelli Planlama	16	Okul Temelli Planlama	12	Okul Temelli Planlama	12

Toplam	360	Toplam	360	Toplam	288	Toplam	288
--------	-----	--------	-----	--------	-----	--------	-----

Tablo 8 incelendiğinde, birinci ve ikinci dönem başlarında ilk haftanın hatırlatma haftası (1. sınıflarda ilk okuma yazmaya hazırlık çalışmaları), dönem sonlarındaki haftanın ise pekiştirme haftası olarak planlandığı, okul temelli planlama ile ders dışı etkinliklere de zaman ayrıldığı görülmektedir. Programda her bir dönem için 4, toplamda 8 temaya yer verilmiştir.

2024 programında yer alan temaların 2019 programındaki temalarla benzerlik gösterdiği, sınıf düzeylerine göre tema isimlerinin aynı kaldığı veya bazı ufak değişikliklerin yapıldığı görülmektedir. Temaların isimlendirilmesi, “sınıf düzeylerine göre ve programda yer alan bütünlük yapıyı yansıtacak şekilde” (MEB, 2024a: 14) yapılmıştır. Buna göre;

- 2019 TDÖP'teki Erdemler temasının 2024 TDÖP'te sınıf düzeylerine göre sırasıyla Güzel Davranışlarımız, Değerlerimizle Varız, Değerlerimizle Yaşıyoruz, Erdemler
- 2019 TDÖP'teki Millî Mücadele ve Atatürk temasının 2024 TDÖP'te sınıf düzeylerine göre sırasıyla Mustafa Kemal'den Atatürk'e, Atatürk ve Çocuk, Atatürk ve Kahramanlarımız, Millî Mücadele ve Atatürk
- 2019 TDÖP'teki Doğa ve Evren temasının 2024 TDÖP'te sınıf düzeylerine göre sırasıyla Çevremizdeki Yaşam, Doğada Neler Oluyor?, Doğayı Tanıyoruz, Doğa ve İnsan
- 2019 TDÖP'teki Okuma Kültürü temasının 2024 TDÖP'te sınıf düzeylerine göre sırasıyla Yol Arkadaşımız Kitaplar, Okuma Serüvenimiz, Bilgi Hazinemiz, Kütüphanemiz
- 2019 TDÖP'teki Kişisel Gelişim temasının 2024 TDÖP'te sınıf düzeylerine göre sırasıyla Yeteneklerimizi Keşfediyoruz, Yeteneklerimizi Tanıyoruz, Yeteneklerimizi Kullanıyoruz, Kendimizi Geliştiriyoruz
- 2019 TDÖP'teki Bilim ve Teknoloji temasının 2024 TDÖP'te sınıf düzeylerine göre sırasıyla Minik Kâşifler, Mucit Çocuk, Bilim Yolculuğu, Bilim ve Teknoloji
- 2019 TDÖP'teki Millî Kültürümüz temasının 2024 TDÖP'te sınıf düzeylerine göre sırasıyla Atalarımızın İzleri, Kültür Hazinemiz, Millî Kültürümüz, Geçmişten Geleceğe Mirasımız
- 2019 TDÖP'teki Hak ve Özgürlükler temasının 2024 TDÖP'te sınıf düzeylerine göre sırasıyla Sorumluluklarımızın Farkındayız, Haklarımızı Biliyoruz, Hak ve Sorumluluklarımız, Demokratik Yaşam şeklinde adlandırıldığı görülmektedir.

2019 Programında geçen *Birey ve Toplum, İletişim, Sağlık ve Spor, Zaman ve Mekân, Duygular, Sanat, Vatandaşlık, Çocuk Dünyası* temalarına 2024 programında yer verilmemiştir.

Programların (1-4. Sınıflar) Ders Kitabına Alınacak Metinlerin Özellikleri Açısından Karşılaştırılması

Ders kitaplarına alınacak metinlerin dikkatle seçilmesi, eğitim sürecinde kritik bir öneme sahiptir (Duman, 2003; Kaya, 2020). Uygun metinler, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmede, kültürel değerleri öğrenmede ve eleştirel düşünme yeteneklerini kazanmada önemli rol oynar. Metinlerin ilgi çekici ve pedagojik olarak uygun olması, öğrencilerin öğrenme motivasyonunu artırır ve eğitim hedeflerine ulaşmalarını destekler. Bu nedenle, ders kitaplarında yer alacak metinlerin dil, içerik ve pedagojik kriterlere uygun olarak seçilmesi gerekmektedir.

2019 ve 2024 TDÖP'te ders kitaplarına alınacak metinlerin seçiminde dikkat edilecek hususlara değinilmiştir. Bu hususla ilgili karşılaştırmaya Tablo 9'da yer verilmiştir:

Tablo 9. 2019 ve 2024 TDÖP'ün Ders Kitaplarına Alınacak Metinlerin Özellikleri Bakımından Karşılaştırılması

Kriterler	2019 Programı	2024 Programı
1. Yazar ve Eser Seçimi	Alanda yaygın olarak kabul görmüş yazar ve eserlerden, edebî ve kültürel değer taşıyan metinler alınmalıdır. Türk cumhuriyetleri ve Balkan Türkleri edebiyatlarından eserlere yer verilmelidir.	Alanda yaygın olarak kabul görmüş yazar ve eserler seçilmeli; bunlardan edebî ve kültürel değer taşıyan metinler alınmalıdır.
2. İkincil Aktarımlar	Seçilen metinler ikincil aktarımlar yerine yazarın eserinden alınmalıdır.	Seçilen metinler ikincil aktarımlar yerine yazarın eserinden alınmalıdır.
3. Yazar Tarafından Yazılan Metinler	Ders kitabında “Bu kitap için yazılmıştır.” ifadesini içeren metinler kullanılmamalıdır. Yalnızca 1.sınıf ders kitaplarında ders kitabının yazarı/yazarları tarafından yazılan en fazla iki metne yer verilebilir.	Yazarlar bir sınıf düzeyinde toplam metin sayısının %10'unu geçmeyecek kadar metin üretebilirler. Üretilen metin türleri ve metinlerin temalara dağılımları dengeli olmalıdır.
4. Aynı Yayınevi İçin Metin Kullanımı	Aynı yayınevine ait kitaplarda bir sınıf düzeyi için seçilen metin, başka bir sınıf düzeyinde kullanılmamalıdır.	Seçilen metin sadece bir sınıf düzeyinde kullanılmalı, diğer sınıf düzeylerinde kullanılmamalıdır.
5. Aynı Yazar ve Şairden Metin Seçimi	Aynı yazar ve/veya şairlerden (serbest okuma metinleri hariç) en fazla iki metin seçilmelidir.	Bir temada aynı kaynak, yazar veya şairden en fazla bir metin, bir sınıf düzeyinde en fazla iki metin alınmalıdır.
6. Dünya Edebiyatından Metinler	Dünya edebiyatından seçilen metinler, doğru ve nitelikli çevirilerden alınmalıdır.	—
7. Serbest Okuma Metinleri	Ders kitabında temaları destekler nitelikte edebî ve estetik değer taşıyan serbest okuma metinlerine yer verilmelidir.	—
8. Uzun Metinlerden Alıntılar	Tamamı ders kitabına alınmayacak uzunluktaki eserlerden yapılan alıntılarda, eserin seçilen bölümüne kadar olan kısmın kısa özeti verilmelidir.	Tamamı ders kitabına alınmayacak uzunluktaki metinlerden yapılan alıntılarda, bağlamın yakalanabilmesi için eserin alıntılanan bölümüne kadar olan kısmının kısa özeti verilmelidir.
9. Metin Bütünlüğü ve Kısaltmalar	Metinlerde bazı bölümler çıkarılarak kısaltmaya gidilebilir, çıkarılan bölümler parantez içinde üç nokta ile gösterilmelidir.	Metinlerde tema, öğrenme çıktıları ve bileşenlerine uygun olarak metnin bütünlüğü ve tutarlılığı korunmak kaydıyla bazı bölümler çıkarılarak kısaltmaya gidilebilir, çıkarılan bölümler parantez içinde üç nokta ile gösterilmelidir.
10. Eğitsel Yönden Uygun Olmayan İfadeler	Metinlerde eğitsel yönden uygun olmayan ifadeler çıkarılmalıdır.	Metinlerde olumsuz etki oluşturabilecek ifade ve ifadeyi içeren cümleler çıkarılmalıdır.
11. Yazım ve Noktalama Farklılıkları	Yazarın söyleyişinden ya da Türkçenin dönemselleşmiş özelliklerinden kaynaklı yazım farklılıkları hata olarak nitelendirilip düzeltilmez.	Yazarın söyleyişinden ya da Türkçenin dönemselleşmiş özelliklerinden kaynaklı yazım farklılıkları hata olarak nitelendirilip düzeltilmez.
12. Modern Metin Türleri	Ders kitabında gazete haberi, reklam, dilekçe, tutanak, öz geçmiş, ağ günlüğü (blog), sosyal medya uygulamalarında yer alan yazı türlerinde ders kitabının yazarı/yazarları tarafından üretilen metinler de kullanılabilir.	Yazar tarafından üretilen haber metni, reklam, dilekçe, tutanak, öz geçmiş, ağ günlüğü (blog) vb. gibi metinler kullanılmalıdır.
13. Bağımsız Metinler	Çeşitli metinler içinde yer alan kimi bağımsız ve kendi iç bütünlüğüne sahip anı, fıkra, anekdot vb. bölümler metin olarak seçilebilir.	Çeşitli metinler içinde yer alan kimi bağımsız ve kendi iç bütünlüğüne sahip anı, fıkra, anekdot gibi bölümler metin olarak

		seçilmelidir.
14. Yazar ve Şair Biyografileri	Yazar ve şairlerin biyografilerinde yalnızca edebî yönleri ön plana çıkarılmalıdır.	—
15. Dijital İçerik ve Modern Öğeler	—	Türkiye'nin günümüze kadar birikim ve kazanımlarını, dünyada yankı uyandıran çalışmalarını içeren dijital içeriklerin de yer aldığı eserlerden alınmış metinlere yer verilmelidir.
16. Türk Dünyası ve KKTC	—	KKTC Türk masallarını da içine alan Türk Dünyası ortak masallarından uygun masal, öykü ve şiir gibi metin türlerine yer verilmelidir.

Tablo 9'a bakıldığında ders kitaplarına alınacak metinlerin nitelikleri bakımından her iki programın – birkaç değişiklik dışında- birbirine benzer olduğu görülmektedir. 2019 programında geçen *Balkan Türkleri edebiyatlarından eserlere yer verilmesi, Dünya edebiyatından seçilen metinlerin doğru ve nitelikli çevirilerden alınması, temaları destekler nitelikte edebî ve estetik değer taşıyan serbest okuma metinlerine yer verilmesi, yazar ve şairlerin biyografilerinde yalnızca edebî yönlerinin ön plana çıkarılması* ile ilgili maddeler 2024 programında yer almamıştır. Bunun yanında 2024 programına, *Türkiye'nin günümüze kadar birikim ve kazanımlarını, dünyada yankı uyandıran çalışmalarını içeren metinlere ve KKTC Türk masallarını da içine alan Türk Dünyası ortak masallarından uygun metin türlerine* ders kitaplarında yer verilmesi gerektiğine dair iki madde eklenmiştir.

Programların (1-4. Sınıflar) Metin Sayısı ve Metin Türleri Açısından Karşılaştırılması

2019 TDÖP, her sınıf düzeyinde 8 tema ve her temada 4 metin kullanılmasını öngörmektedir. Bu metinlerin üçü okuma, biri dinleme/izleme metni olup toplamda 32 okuma ve dinleme/izleme metni bulunmaktadır. Ayrıca, her sınıf düzeyinde temalara uygun olarak 8 serbest okuma metni eklenerek ders kitabında toplam 40 metin yer alacaktır. Metinler bilgilendirici, hikâye edici ve şiir olmak üzere üç ana türde toplanmıştır. Metinlerin temalara ve metin türlerine dengeli bir şekilde dağıtılması gerektiği belirtilmiştir ancak hangi temada hangi tür metinlerin yer alacağı ders kitabı yazarlarına bırakılmıştır. Metin türlerinin dağılımı temalar arasında dengeli olmalıdır. Örneğin "Bilim ve Teknoloji" temasında bilgilendirici metinler daha fazla olabilirken başka bir temada şiir türündeki metinler daha fazla yer alabilir. 2019 TDÖP'e göre metin türlerinin sınıflara göre dağılımına Tablo 10'da yer verilmiştir:

Tablo 10. 2019 TDÖP'te Metin Türlerinin Sınıflara Göre Dağılımı

Metin Türleri	Bütün Sınıflar İçin Ortak	Her Sınıf İçin Farklı		
	1-2-3-4. Sınıflar	2-3-4. Sınıflar	3-4. Sınıflar	4. Sınıf
Bilgilendirici	Özlü Sözler (atasözü, deyim, duvar yazıları, döviz vb.)	Anı, Efemera ve Broşür (liste, diyagram, tablo, grafik, kroki, harita, afiş vb. karma içerikli metinler), Günlük, Haber Metni, Reklam, Kartpostal, Kılavuzlar (kullanım kılavuzları, tarifname, talimatnameler vb.)	e-posta	Sosyal Medya Mesajları
Hikâye edici	Çizgi Roman, Fabl, Hikâye, Karikatür, Masal / Efsane / Destan, Mizahi Fıkra, Tiyatro			Roman

Şiir	Mani / Ninni, Şarkı / Türkü, Şiir, Tekerleme / Sayışmaca / Billece
-------------	---

Tablo 10 incelendiğinde bazı metin türlerinin her sınıf seviyesinde bazılarının ise bir veya birkaç sınıf seviyesinde okutulması gerektiği öngörülmüştür. 1. sınıflarda bilgilendirici metin türlerinden sadece özlü sözlerin işlenebileceği, bu sınıf seviyesinde daha çok hikâye edici metinlere ve şiir türüne ağırlık verildiği görülmektedir. Bunun yanında bilgilendirici metinlerden sosyal medya mesajları ile hikâye edici metinlerden roman türü sadece 4. sınıflarda işlenebilecektir.

2024 programında ders kitaplarında yer alacak metin türlerinin dağılımı ve öğretim yöntemi hakkında çeşitli açıklamalarda bulunulmuştur. Programa göre; “Birinci sınıfın birinci dönemini kapsayan ilk dört tema hariç her temada 5 metin kullanılmalıdır. Birinci sınıfın ilk döneminde her temada 4 dinleme metni kullanılırken diğer sınıf düzeylerinde bu metinlerin 4’ü okuma, 1’i dinleme metnidir. Böylece 1. sınıflarda kitap bütününde toplamda 36, diğer sınıflarda 40 metin kullanılmalıdır.” (MEB, 2024a: 16). Birinci sınıfın ilk dört teması dışında, diğer temalarda en az bir bilgilendirici, bir öyküleyici ve bir şiir türünde metin bulunmalıdır. Birinci sınıfın ilk dört temasında ise üç öyküleyici ve bir şiir türünde metin yer almalıdır. Bu metin türlerinin tanıtımı, ikinci sınıfın birinci temasından itibaren yapılacaktır. Metin türlerinin temalara göre dağılımı, ders kitabı veya materyal yazarlarının tercihine bağlı olarak belirlenir ve bu dağılımın dengeli olup olmadığı metin biçimlerine göre değerlendirilir. Bunun yanında ders kitaplarında yer alacak metin türleri ve içerikleri belirlenirken öğrencilerin becerileri, eğilimleri, değerleri ve öğrenme çıktıları göz önünde bulundurulmalıdır. Metin türlerinin özellikleri hakkında kuramsal öğretim yapılmamalı, önerilen metin türleri aracılığıyla dil becerilerinin kazandırılması ve geliştirilmesi hedeflenmelidir. Ayrıca her bir temada, programda belirtilen metin türlerinden bir veya birkaçının kullanılabilmesi, ancak bir sınıf düzeyinde tüm metin türlerinin kullanılması zorunluluğunun olmadığı vurgulanmaktadır (MEB, 2024a). Tablo 11’de 2024 programına göre metin türlerinin sınıflara göre dağılımına yer verilmiştir:

Tablo 11. 2024 TDÖP’te Metin Türlerinin Sınıflara Göre Dağılımı

Metin Türleri	Bütün Sınıflar İçin Ortak	Her Sınıf İçin Farklı		
	1- 4. Sınıflar	2-3-4. Sınıflar	3-4. Sınıflar	4. Sınıf
Bilgilendirici	Anı, Broşür (liste, diyagram, tablo, grafik, kroki, harita, afiş gibi karma içerikli metinler), Günlük, Haber metni, reklam, Kılavuzlar, Mektup, Özlü sözler (atasözü, deyim, duvar yazıları, döviz vb.), Sosyal Medya Mesajları	Resmî kurum web siteleri, Bilimsel yazılar	Dilekçe, e-posta,	
Öyküleyici	Öykü, Masal/Efsane/Destan, Fabl, Karikatür, Çizgi roman, Mizahi fıkra, Tiyatro			Roman
Şiir	Mani/Ninni, Türkü/Şarkı, Şiir, Tekerleme/Sayışmaca/Billece			

Tablo 11’e bakıldığında 2024 programında bazı değişikliklerin olduğu görülmektedir. 2019 programında 1. sınıflarda bilgilendirici metinlerden sadece *özlü söz*lere yer verilmişken 2024 programında, bu sınıf seviyesinde *anı, broşür (liste, diyagram, tablo, grafik, kroki, harita, afiş gibi karma içerikli metinler), günlük, haber metni, reklam, kılavuzlar, mektup, sosyal medya mesajları* türündeki metinlerin de işlenebileceği belirtilmiştir. 2019 programında yer alan bilgilendirici metinlerden *efemera* ve *kartpostal* türünün 2024 programında yer almadığı, 2024 programına bilgilendirici metinlerden *dilekçe, mektup,*

resmî kurum web siteleri, bilimsel yazılar türünün eklendiği görülmektedir. Bu programda öyküleyici ve şiir metin türlerinde ise herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Sonuç

Bu çalışmada 2019 TDÖP ile 2024 TDÖP; programda yer alan genel ve özel amaçlar, ilk okuma yazma öğretim süreci, değerler eğitimi, öğrenme alanları, ölçme ve değerlendirme, bireysel farklılıklara yaklaşım, kazanımlar, temalar, ders kitabına alınacak metinler, metin sayısı ve metin türleri bakımından karşılaştırılmıştır.

2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı, 1. sınıftan 8. sınıfa kadar kesintisiz bir bütün olarak planlanmışken 2024 TDÖP, ilkökul (1-4. sınıflar) ve ortaokul (5-8. sınıflar) seviyeleri için ayrı ayrı tasarlanmıştır. Bu ayrıma bağlı olarak, 2024 TDÖP'nin daha detaylı açıklamalar ve bilgilere yer verdiği söylenebilir.

Programda, Erdem-Değer-Eylem (EDE) modeli vurgulanmaktadır. Bu model, öğrencilerin olumlu değerleri ve erdemleri benimseyip günlük yaşamlarına yansıtılmalarını amaçlar. Teorik bilgi ile pratiği birleştirerek değerlerin içselleştirilmesi ve davranışa dönüştürülmesi hedeflenir. Model, teorik bilgiyi pratiğe dönüştürmeyi amaçlayarak öğrencilerin değerleri içselleştirmelerini ve davranışlarına yansıtılmalarını teşvik etmesi ve erdemli bireylerin yetişmesini ve toplumsal huzurun artırılmasını hedeflemesi bakımından önemlidir.

2019 ve 2024 programlarının genel ve özel amaçlar bölümü incelendiğinde, her iki programın da Türk eğitim sisteminde dil becerilerinin önemini ve bütüncül bir eğitim yaklaşımını vurguladığı görülmektedir. Bu programlarda farklı modeller ve yaklaşımlar benimsenerek belirlenen hedeflere ulaşmak amaçlanmaktadır. 2019 programı, temel dil becerilerinin yanı sıra tematik bir yaklaşım benimseyerek öğrencilerin bilişsel gelişimine odaklanmaktadır. Buna karşılık, 2024 programı daha yenilikçi bir model sunarak medeniyet kurucusu nesiller yetiştirmeyi hedeflemektedir.

Programlar ilk okuma yazma öğretim süreci kapsamında değerlendirildiğinde, 2024 programında, "Ses Esaslı İlk Okuma Yazma Öğretimi" sürecine dair daha ayrıntılı bilgilere yer verildiği görülmektedir. Programda, harf gruplarının öğretimi için öngörülen süreler belirtilmiş ve harflerin ve harf gruplarının öğretim sırasının değiştirildiği ifade edilmiştir. Harf gruplarının belirlenmesinde "kolay sesletim, kullanım sıklığı, yazım kolaylığı, sözcük üretimi, harflerin sesleri ve formları dikkate alınmıştır." (MEB, 2024a). Ayrıca, 2019 programından farklı olarak, öğrencilerin yazı yazarken nasıl bir fiziksel durumda olmaları gerektiği görsellerle açıklanmıştır. Okuma yazma öğretimi sürecinde kullanılacak yazı defterinin üç çizgi ve iki aralıktan oluşması gerektiği belirtilmiş, yazı yazılacak alanın satır aralıklarının 1 cm genişliğinde olması, satır dizgesindeki iki çizginin yatay kesintili bir kılavuz çizgisi ile tam ortadan ayrılması ve bu ayrımın 0,5 cm boşluk bırakılarak yapılması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca, iki satır dizgesi arasında 1 cm boşluk bırakılması gerektiği ifade edilmiştir. 2024 Programında daha ayrıntılı bilgilerin yer almasının, programın uygulayıcısı olan öğretmenlere yol gösterici olması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca ilk okuma yazma öğretiminde harf gruplarının sırasının belirlenmesinde kullanılan kriterlerin açıklanması, öğretim sürecinin pedagojik temellere dayandığını ve bilimsel bir yaklaşımla planlandığını gösterir. Bu da öğrencilerin öğrenme sürecinin daha verimli ve etkili kılmayı amaçladığını, harflerin öğretim sırasının rastgele değil, öğrencilere en uygun şekilde öğrenme imkânı sağlamak üzere titizlikle seçildiğini ifade etmesi bakımından önemlidir.

Değerler bağlamında bakıldığında; 2019 TDÖP'te 10 değer, 2024 TDÖP'te ise 13 değer yer almıştır. 2019 TDÖP'te yer alan "öz denetim, sabır, yardımseverlik" değerlerine 2024 TDÖP'te yer verilmemiştir. 2024 TDÖP'e ise "çalışkanlık, estetik, mahremiyet, merhamet, mütevazılık, özgürlük" değerleri eklenmiştir. 2024 TDÖP'teki bir diğer değişiklik hangi temalarda hangi değerlere yer verileceği ile ilgilidir. Her bir sınıf seviyesinde ve her bir temada hangi değerlere değinileceğiyle ilgili bu yeniliğin Türkçe ders kitapları yazarları için rehberlik etmesi, belli bir standart oluşturması ve odaklanma gibi yönlerden kolaylaştırıcı; esnekliği azaltması, yaratıcılığı kısıtlaması vb. açılardan kısıtlayıcı olduğu söylenebilir.

Öğrenme alanları bakımından bakıldığında; her iki program da *dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma* becerilerini içerecek şekilde düzenlenmiştir. 2019 TDÖP'te Türkiye Yetkinlikler Çerçevesi (TYÇ) kapsamında bazı yetkinliklere yer verilmiş, 2024 TDÖP'te ise TYÇ'ye değinilmemiş ve yetkinliklerle ilgili herhangi bir açıklama yer almamıştır.

Ölçme ve değerlendirme açısından bakıldığında; 2024 TDÖP'te ölçme ve değerlendirme "öğrenme kanıtları" olarak ifade edilmektedir. Programda "ölçme ve değerlendirme" ifadesi de kullanılmakta, bazı yerlerde ise parantez içinde verilmektedir. 2019 ve 2024 Türkçe dersi öğretim programları arasındaki ölçme ve değerlendirme anlayışında bazı farkların olduğu söylenebilir. 2019 programı, dil becerilerinin öğrenci merkezli ve formatif (biçimlendirici) değerlendirme teknikleriyle ölçülmesine odaklanırken öğrenci gelişimini izlemeye ve bireysel farklılıklara uygun yöntemler kullanmaya vurgu yapmaktadır. 2024 programı ise dil becerilerinin yanı sıra değerler, eğilimler ve sosyal becerilerin bütünsel olarak değerlendirilmesini amaçlamakta, hem formatif hem de summatif (özetleyici) değerlendirme tekniklerini içermektedir. Ayrıca, 2024 programında dijital araçların ve teknolojik uygulamaların etkin kullanımı öne çıkmakta, değerlendirme süreçlerinde çok yönlü geri bildirim sağlanması hedeflenmektedir. Bu değişiklikler, 2024 programının daha yenilikçi ve kapsamlı bir değerlendirme yaklaşımını benimsediğini göstermektedir.

Bireysel farklılıklar bağlamında bakıldığında, her iki program da bu farklılıkların önemini vurgulamaktadır. 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı, farklı öğrenme hızları ve stillerine uygun öğretim yöntemlerini ve sürekli değerlendirmeyi ön plana çıkarırken 2024 programı modern yaklaşımları benimsemekte, dijital teknolojiler ve oyun tabanlı öğrenme yöntemleriyle bireysel farklılıkları ele almaktadır. Her iki program da öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını karşılamayı ve onlara en uygun öğrenme ortamını sağlamayı amaçlamaktadır. Bunun yanında 2019 TDÖP'ten farklı olarak 2024 programında "Zenginleştirme" ve "Destekleme" başlıklarına yer verilmiştir. Zenginleştirme, "akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrenciler için tasarlanmış bir stratejidir ve öğretim programının ötesinde, genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunarak öğrencilerin bilgi ve becerilerini en üst düzeyde geliştirmeyi" (MEB, 2024b: 67) amaçlamaktadır. Destekleme ise "öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrar gereksinimi duyan öğrenciler için içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamındaki uyarlamaları içerir." (MEB, 2024b: 69). 2024 programında zenginleştirme ve destekleme başlıklarına yer verilmesi, eğitimde farklı ihtiyaçları olan öğrencilerin daha iyi desteklenmesi ve farklı öğrenme düzeylerindeki öğrencilere daha özgün bir yaklaşım sunulması bakımından önemlidir. Zenginleştirme, özellikle öğrenme sürecinde ileri düzeyde olan öğrenciler için derinlemesine öğrenme fırsatları sağlayarak onların potansiyellerini maksimize etmeyi hedefler. Destekleme ise, öğrenme sürecinde ek zaman ve tekrar ihtiyacı duyan öğrencilere yönelik olarak içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamında yapılan uyarlamaları içerir. Böylelikle, eğitim sistemi daha kapsayıcı ve öğrenci odaklı bir yaklaşım benimseyebilir.

Programlar kazanımlar bakımından değerlendirildiğinde, 2024 TDÖP'te dersin hedefleri yerine

“öğrenme çıktısı” ifadesi kullanılmış, öğrenme çıktısı altında yer alan kazanımlar ise “süreç bileşeni” olarak ifade edilmiştir. 2024 programındaki süreç bileşeni (kazanım) sayısı 2019 programına göre iki kat artmıştır. Kazanım sayısındaki artış, programın kapsamının genişletildiğini ve daha derinlemesine bir öğrenme hedeflendiğini gösterir. Bu, dil becerilerinin daha detaylı ve çeşitli yönlerinin ele alındığını, öğrencilere daha zengin ve kapsamlı bir dil eğitiminin sunulmak istendiğini göstermesi bakımında önemlidir.

2019 ve 2024 programında tema sayısının 8 olduğu görülmektedir. 2019 programında toplam 16 temaya yer verilmiş, bunlardan “Erdemler”, “Millî Kültürümüz”, “Millî Mücadele ve Atatürk” temaları her sınıf seviyesinde zorunlu kılınmıştır. Diğer temaların seçimi ise kitap yazarlarının tercihine bırakılmıştır. 2024 programında yer alan temaların 2019 programındaki temalarla benzerlik gösterdiği, sınıf düzeylerine göre tema isimlerinin aynı kaldığı veya bazı ufak değişikliklerin yapıldığı görülmektedir. Temaların isimlendirilmesi, “sınıf düzeylerine göre ve programda yer alan bütünleşik yapıyı yansıtacak şekilde” (MEB, 2024a: 14) yapılmıştır. Tüm sınıf seviyelerinde hangi temaların işleneceği belirlenmiş, tema seçimi yazarların tercihine bırakılmamıştır. 2019 Programında geçen *Birey ve Toplum, İletişim, Sağlık ve Spor, Zaman ve Mekân, Duygular, Sanat, Vatandaşlık, Çocuk Dünyası* temalarına 2024 programında yer verilmemiştir. Bunun yanında 2024 programında her bir sınıf için hangi temaların işleneceği, dönem başında ve sonunda hangi çalışmaların yapılacağı, öğrenme çıktıları ve ders saati sayısı tablo hâlinde verilmiştir. Temaların sınıf düzeylerine göre ve programdaki bütünleşik yapıyı yansıtacak şekilde isimlendirilmesi, öğrencilerin bilgi ve becerilerini kademeli ve tutarlı bir şekilde geliştirmelerine olanak tanıyabilir. Ayrıca, bütüncül eğitim anlayışı ile temaların farklı disiplinlerle ilişkili olarak ele alınmasını sağlayabilir, böylece öğrenciler konular arasındaki bağlantıları daha iyi kavrar. Bu anlayışın eğitimin daha yapılandırılmış, esnek ve anlamlı olmasını teşvik etmesi, öğrenci motivasyonunu ve öğrenme etkinliğini artırması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

Programlara ders kitabına alınacak metinlerin nitelikleri bakımından bakıldığında, her iki program arasında, bazı küçük değişiklikler dışında, önemli bir farklılığın olmadığı görülmektedir. 2019 programında geçen “Balkan Türkleri edebiyatlarından eserlere yer verilmesi, Dünya edebiyatından seçilen metinlerin doğru ve nitelikli çevirilerden alınması, temaları destekler nitelikte edebî ve estetik değer taşıyan serbest okuma metinlerine yer verilmesi, yazar ve şairlerin biyografilerinde yalnızca edebî yönlerinin ön plana çıkarılması” ile ilgili maddeler 2024 programında yer almamaktadır. Bununla birlikte, 2024 programında Türkiye'nin çağdaş birikim ve başarılarını yansıtan metinler ile KKTC Türk masalları gibi Türk Dünyası'na ait ortak masallardan uygun metin türlerine ders kitaplarında yer verilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Metin sayısı ve metin türleri bakımından değerlendirildiğinde, 2019 TDÖP'e göre her temada serbest okuma metniyle birlikte 5 metin, kitabın tamamında ise toplam 40 metin yer almalıdır. 2024 programında ise 1. sınıflarda kitap bütününde toplamda 36, diğer sınıflarda 40 metin kullanılmalıdır. Bunun yanında 2019 programında 1. sınıflarda bilgilendirici metinlerden sadece *özlü sözlere* yer verilmişken 2024 programında, bu sınıf seviyesinde *anı, broşür (liste, diyagram, tablo, grafik, kroki, harita, afiş gibi karma içerikli metinler), günlük, haber metni, reklam, kılavuzlar, mektup, sosyal medya mesajları* türündeki metinlerin de işlenebileceği belirtilmiştir. 2019 programında yer alan bilgilendirici metinlerden *efemera ve kartpostal* türünün 2024 programında yer almadığı, 2024 programına bilgilendirici metinlerden *dilekçe, mektup, resmî kurum web siteleri, bilimsel yazılar* türünün eklendiği görülmektedir. Bu programda öyküleyici ve şiir metin türlerinde ise herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Özellikle metin sayısı bakımından 1. sınıflarda azalma gözlenirken diğer sınıflarda ise 40 metinlik bir hedefin belirlenmesi, 1. sınıf öğrencilerinin dil becerilerini

geliştirebilmeleri için daha geniş bir zaman dilimine sahip olmaları bakımından önemlidir. Metin türleri açısından, 2019 programında sadece özlü sözlerin yer aldığı bilgilendirici metinler kategorisi, 2024 programında önemli ölçüde genişletilmiştir. 1. sınıflarda anı, broşür, günlük, haber metni, reklam, kılavuzlar, mektup, sosyal medya mesajları gibi çeşitli karma içerikli metin türlerine yer verilmesi, öğrencilerin farklı iletişim durumlarına adapte olmalarını sağlayabilir. Ayrıca, efemera ve kartpostal gibi geleneksel metin türlerinin yerine dilekçe, resmî kurum web siteleri, bilimsel yazılar gibi daha çağdaş ve işlevsel metin türlerinin eklenmesi, öğrencilerin gerçek hayat uygulamalarıyla da daha yakın temas kurmalarını sağlayabilir. Öyküleyici ve şiir metin türlerinde herhangi bir değişiklik olmaması ise, bu türlerin dil öğrenimindeki önemini ve değerini koruduğunu gösterir.

Öneriler

- 2024 programında ses esası ilk okuma yazma öğretimi süreci detaylı olarak açıklanmış ve fiziksel öğrenme ortamının düzenlenmesine dair pratik öneriler sunulmuştur. Öğretmenlere bu süreçte kullanabilecekleri görsel ve materyal desteği sağlanmalı, öğrenciye uygun öğretim ortamlarının oluşturulması teşvik edilmelidir.
- 2024 programı, 13 farklı değeri kapsayarak öğrenci karakter gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Değerlerin günlük hayatla ilişkilendirilmesi ve öğrenci etkileşimleriyle desteklenmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin, sınıf içinde ve okul dışında öğrencilerle etkileşim kurarak değerlerin anlamını pekiştirmeleri teşvik edilmelidir.
- 2024 programı, öğrenme kanıtları üzerinden formatif ve summatif değerlendirme tekniklerini benimsemektedir. Bu yaklaşımın eğitim sürecine entegrasyonunu destekleyecek dijital araçlar ve teknolojik uygulamaların etkin kullanımı teşvik edilmelidir. Ayrıca, öğretmenlere çeşitli değerlendirme teknikleri konusunda profesyonel gelişim fırsatları sunulabilir.
- 2024 programı, zenginleştirme ve destekleme stratejileriyle farklı öğrenme düzeylerindeki öğrencilere yönelik daha özgün yaklaşımlar sunmayı hedeflemektedir. Bu stratejilerin uygulanmasını desteklemek için öğretmenlerin farklılaştırılmış öğretim tekniklerini etkin bir şekilde kullanmaları teşvik edilmelidir.
- 2024 programı, temaların sınıf düzeylerine göre belirlenmesi ve ders kitaplarında kullanılacak metin türlerinin çeşitlendirilmesi konusunda belirgin değişiklikler getirmiştir. Temaların disiplinler arası bağlarla ilişkilendirilmesi ve öğrencilere daha geniş bir kültürel ve bilimsel birikimi sunacak metinlerin seçilmesi önemlidir.
- Yeni programı uygulamak için öğretmenler programı derinlemesine incelemeli ve mesleki bilgilerini sürekli güncellemelidir. Programın uygulayıcısı olan öğretmenlerin programı iyice özümsemesi, dersten azami düzeyde verim alınması bakımından oldukça önemlidir.

Kaynakça

- Akpınar, B. ve Köksalan, B. (2024). Eğitimde maarif ve müfredat yenileme ihtiyacı: Türkiye yüzyılı maarif modeli üzerinden teorik bir analiz. *Journal of History School*, 68, 27-48.
- Altunkeser, F. ve Coşkun, İ. (2018). 2009 ve 2015 Türkçe dersi öğretim programlarının karşılaştırılması ve değerlendirilmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 114-135.
- Aydın, E. (2017). Türkçe dersi öğretim programlarının (2015 ve 2017) değerlendirilmesi. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 12(28), 41-66.
- Bağcı Ayrancı, B. ve Mutlu, H. H. (2017). 2006, 2015 ve 2017 Türkçe dersi öğretim programlarının karşılaştırılması. *International Journal of Language Academy* 5(7), 119-130.
- Bal, P. (2008). Yeni ilköğretim matematik öğretim programının öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 53-68.
- Balcı, A. Coşkun, E. ve Tamer, M. (2012). Cumhuriyet dönemi Türkçe dersi öğretim programlarının genel amaçları bakımından değerlendirilmesi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 1-13.
- Belet Boyacı, Ş. D. ve Güner Özer, M. (2019). Öğrenmenin geleceği: 21. yüzyıl becerileri perspektifiyle Türkçe dersi öğretim programları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 9(2), 708-738.
- Bobbitt, J. F. (2017). *Eğitim programı*, (Çev: M. E. Rüzgar). Ankara: Pegem
- Büyükalın Filiz, S. ve Yıldırım, N. (2019). Ortaokul Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarının revize edilmiş Bloom taksonomisine göre analizi. *İlköğretim Online*, 18 (4), 1550-1573.
- Demirel, Ö. (1992). Türkiye'de program geliştirme uygulamaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 27-43.
- Demirel, Ö. (2004). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem
- Duman, A. (2003). Türk soylulara Türkiye Türkçesi öğretiminde metin seçimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları* 13, 151- 154.
- Duman, B. (2004). İlköğretim Türkçe programının etkililiğinin değerlendirilmesi (Konya ve Muğla örneklerinin karşılaştırılması). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(1), 85-108.
- Durukan, E. (2013). Öğretmen görüşleri açısından Türkçe dersi öğretim programı kazanımları. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8).
- Epçaçan, C. ve Erzen, M. (2008). İlköğretim Türkçe dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1 (4), 182-202.
- İşeri, K. ve Baştuğ, M. (2016). Yeni Türkçe dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *International Journal of Language Academy* 4(4), 17-35
- Kalaycı, N. ve Yıldırım, N. (2020). Türkçe dersi öğretim programlarının karşılaştırmalı analizi (2009-2017-2019). *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(1), 238-262.
- Kaplan, K. ve Demir, M. (2023). Türkçe dersi öğretim programı'nın (2019) bağlam-girdi-süreç-ürün (Cıpp) modeli ile değerlendirilmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 13(1), 770-785.
- Kaya, M. (2020). Metin uzunluklarının öğrenci başarısına etkisi ve öğrencilerin metin uzunluklarıyla ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 15(1), 345-360.
- Kaya, M. ve Aydın, E. (2024). 2019 Türkçe dersi öğretim programı ile 2024 Türkçe dersi öğretim programının karşılaştırılması. *Harran Maarif Dergisi*, 9(1), 108-146.
- Kılınc, H. H. ve Yenen, E. T. (2020). *Öğretim programlarıyla ilgili temel kavramlar*. N. Temur, & M. Şengül (Ed.), *Türkçe öğretim programları* (ss. 1-16) içinde, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kultubay, H. (2015). *1928'den günümüze kadar Türkçe öğretimi programlarında dil bilgisi öğretiminin durumu*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

- Kurudayıoğlu, M. ve Soysal, T. (2019). 2018 Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarının 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 483-496.
- MEB, (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1-8. sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- MEB, (2024a). *İlkokul Türkçe dersi öğretim programı (1,2,3 ve 4. sınıflar) Türkiye yüzyılı maarif modeli*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- MEB, (2024b). *Türkiye yüzyılı maarif modeli öğretim programları ortak metni*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Memiş, M. ve Kalyoncu, M. R. (2024) 2024 Türkçe dersi öğretim programı ile 2019 Türkçe dersi öğretim programı'nın karşılaştırılmalı incelenmesi. *International Journal of Language Academy*, 12 (2), 176-199.
- Özbay, M. (1997). Türkçe öğretiminde programın önemi. *Çağdaş Eğitim*, 22 (232), 34-35.
- Özdemir, S. M. (2009). Eğitimde program değerlendirme ve Türkiye'de eğitim programlarını değerlendirme çalışmalarının incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 6(2), 126-149.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, G. F. (2015). *Örnekleriyle eğitimde program değerlendirme*. Ankara: Anı Ültanır, G. (2016). *Program değerlendirme*. Ankara: Nobel.
- Ünal, S., Çořtu, B. ve Karataş, F. Ö. (2004). Türkiye de fen bilimleri eğitimi alanındaki program geliştirme çalışmalarına genel bir bakış. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 24(2), 183-202
- Yangın, B. (2005). İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzunun değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 5(2), 477 - 516.
- Yeşiltaş, H., Karafilik, F. ve Bakar, E. (2019). 1924'ten günümüze Türkçe dersi öğretim programlarında yazı. *Millî Eğitim Dergisi*, 48(1), 97-128.
- Yıldırım, A. ve şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.